

URŠKA KLAKOČAR ZUPANČIČ

Govorec, ki mora uporabljati udarce pod pasom, ni noben zmagovalec

Prva ženska na čelu državnega zbora si je za eno od prednostnih nalog zadala dvig komunikacijske kulture v našem hramu demokracije. Pogovarjali smo se, kako so to sprejeli poslanci, o sovražnem govoru, ki preveva vse pore naše družbe, pa tudi o tem, kako so jo kalile težke življenjske preizkušnje.

Lucija Mulej, besedilo
Leon Vidic, fotografija

Kako se počutite kot prva ženska na čelu državnega zbora? Seveda sem izredno počaščena, da sem prva predsednica državnega zbora, in upam, da mi bo sledilo še veliko žensk, ki bodo pogumno vstopale v svet politike, čeprav ni vedno lep in spoštljiv. Prej obratno. Pa vendar se bom potrudila in orala ledino, da bi bilo političarkam, ki bodo prišle za mano, lažje. Ne bi govorila resnice, če bi rekla, da se me žaljivi šovinistični in seksistični komentarji, ki sem jih deležna na raznih novičarskih portalih, družbenih omrežjih in tudi drugje, ne dotaknejo. Ampak vedno znova se opomnim, da sem na ta položaj prišla, da naredim čim več dobrega za našo državo, za ljudi in druga živa bitja, in zato ostajam trdno usmerjena k ciljem. Eden od njih je dvig politične kulture.

Na začetku mandata ste napovedali, da boste razpravo v parlamentu dvignili na višjo raven. Vam poslanci sledijo ali je še kje čutiti odpor?

Kakšnih večjih premikov še ni čutiti, zdi pa se mi, da se raven komuniciranja v državnem zboru počasi dviguje. Predvsem razprave na plenarnih sejah državnega zbora so bolj spoštljive, manj je žalitev in očitnih laži, seveda pa je še čutiti odpor, sploh tam, kjer se orje ledina, na primer pri postavljanju poslanskih vprašanj. Poslanci se morajo zavedati, da ni vsako vprašanje, ki ga postavijo, poslansko vprašanje. Zavedam se, da so spremembe boleče, sploh, ker so bili standardi komuniciranja v državnem zboru postavljeni nizko. Ker jih zdaj postavljamo višje, so nekateri poslanci slabe volje, ker so potisnjeni iz svoje cone udobja.

Naše okolje ni le tisto, kar nas fizično obdaja, pač pa so okolje zlasti naši soljudje. Zdite se mi odločeni, da ostanete zvesti sebi. Torej v vas okolje ne posega tako invazivno kot morda v nekatere druge ljudi?

Okolje vame zagotovo posega in je v preteklosti poseglo tako silovito, da me je naučilo, kaj je res pomembno v življenju. Ob travmatičnih dogodkih se človek spremeni. Ni mu več toliko

pomembno, kaj si o njem mislijo drugi, tudi stvari, ki so ga včasih prizadele in se je z njimi preveč ukvarjal, mu zdaj ne pridejo do živega. Meni se je to zgodilo, in čeprav so bili dogodki boleči, sem po svoje hvaležna, da so se zgodili, ker so zagotovo prispevali k temu, da sem takšna, kot sem. Zvesta sama sebi, ker sem edini človek, s katerim moram živeti noč in dan. Zato je pomembno, da sledim svojim vrednotam in načelom, ker tako ohranjam integriteto in samospoštovanje.

V parlamentu je ključno delovno orodje govor, pred tem pa seveda poglobljeno seznanjenje z aktualnimi zakoni in temami. Kot pisateljica veste, da so besede odločilne, saj gradijo naše možne svetove ter postavljajo domet in omejitve našim prizadevanjem. Seje DZ so zdaj, ko jih vodite vi, brez dvoma drugačne. Se strinjate?

Močno upam, da so seje drugačne. Parlamentarne razprave so lahko burne, tudi kritične, včasih morajo biti kritične, ker je treba reči bobu bob, ne smejo pa pasti pod raven resničnega in dostojnega. Poslanke in poslanci se premalo zavedajo, kakšne posledice lahko pustijo nepremišljene javno izrečene besede. Kadar vodim sejo, sem lahko precej neizproсна, tako do dejanj kot do besed poslank in poslancev, poskušam pa izbirati svoje bitke, kar pomeni, da se ne odzovem na čisto vsako provokacijo. Včasih na raven govora vplivam tudi subtilno, če pa je treba, svoje stališče zavzamem zelo jasno in odločno. Še ena stvar je, ki jo uporabljam, kanček zdravega humorja.

Čeprav so se nekateri poslanci jezili, ker se kdaj oglašim med sejami, češ da to ni običajno in da noben drug predsednik državnega zbora tega ni počel, se bom še naprej oglašala, če bom menila, da je primerno in bom s tem pripomogla k bolj kulturni in predvsem bolj vsebinsko usmerjeni razpravi.

V zadnjem času veliko beremo in poslušamo o sovražnem govoru. Kaj ta pomeni za vas?

Sovražni govor je zame kakršno koli izražanje, ki širi, spodbuja in opravičuje diskriminacijo na podlagi katere koli osebne okoliščine. Gre za nestrpnost,

»Zdaj sem veliko bolj pozitivna, kot sem bila v preteklosti, in svojo energijo usmerjam k svojim ciljem, vse slabo, tudi razne sovražne komentarje, pa vržem čez ramo,« pravi Urška Klakočar Zupančič.

sovrastvo do drugačnih, predvsem na podlagi rase, narodnosti, državljanstva, etnične pripadnosti, spola, invalidnosti, veroizpovedi in spolne usmerjenosti. Tarče sovražnega govora so pogosto etnične in narodnostne manjšine, istospolno usmerjene osebe in migranti. Ni vsak sovražni govor kaznivo dejanje, je pa kaznivo spodbujanje h genocidu, k diskriminaciji in nasilju. Včasih je težko potegniti ločnico, kdaj je treba sovražni govor preganjati v okviru kazenskega prava.

Stiska in nemoč, ki ju ob otrokovi bolezn občutijo starši, sta hudi in lahko zahtevata visok davek. Mi nismo bili nobena izjema.

Kot narod smo preživeli težke preizkušnje naše klenosti. Obstali smo in slovenski jezik je čudovit. Se Slovenci dovolj zavedamo, kaj pravzaprav pomenita pojem in praksa spoštljivega komuniciranja?

Standarde spoštljivega komuniciranja smo v zadnjih letih postavili izrazito nizko. K temu so pripomogli razni novičarski spletni portali, javne objave na družbenih omrežjih in tudi razprave v parlamentu. Komuniciranje na nizki ravni, ki (še) ni prestopilo meje kaznivega, ni ne prekršek ne kaznivo dejanje in je varovano z ustavno pravico do svobode govora, zato je standarde težko dvigniti. Najprej moramo doseči stopnjo spodobnosti in nato spoštljivosti. Da bi to dosegli, morajo imeti tisti, ki v javnosti veliko komunicirajo, npr. politiki, vsaj minimalno moralno oziroma etično podlago.

Vsaka komunikacija se začne s sprejemanjem ali zavračanjem sogovornikove biti, ki je pred umetelnostjo njegovih besed in retoriko – ta je lahko le naučena.

Tu bi lahko govorili o vsebini in formi. Vsebina je posameznikova bit, kamor sodita tudi njegov moralni temelj in moralni kompas. Človek z bogato vsebino, čemur bi lahko rekli tudi integriteta, se bo navadno izražal drugače kot človek, ki nima veliko vsebine. Pa tu ne govorimo o izobrazbi, ampak o širini človekovega duha. Forma je retorika, ki jo posameznik uporablja in s katero izraža svojo vsebino. Bogata vsebina se bo kazala v boljši, spoštljivejši retoriki, revna vsebina pa v revnem besedišču.

Zdi se, da se v slovenskem javnem prostoru prevečkrat dokazuje, razmišlja o preteklosti, namesto da bi iskali sozvočja in skupno vizijo prihodnosti. Se strinjate?

Osredotočanje na preteklost ni slabo, če se iz zgodovine in napak, ki jih je delalo človeštvo in ki se nikoli več ne bi smele ponoviti, poskušamo kaj naučiti. Da bomo razumeli, kdo smo in kam gremo, moramo dobro poznati preteklost. Vendar to pomeni tudi, da je preteklost treba sprejeti. Prihodnje generacije ne bodo imele veliko od našega konflikta, kdo je imel bolj prav v času druge svetovne vojne in po njej. S preteklostjo se moramo preprosti pomiriti, si priznati, da stvari nikoli niso črno-bele, in graditi boljšo prihodnost. To velja tudi za komunikacijo. Prepričana sem, da poslancev še nihče ni učil o ravneh komunikacije in posledicah, ki jih puščajo tudi besede. Žal opažam, da marsikomu godi, če mu uspe s svojimi besedami čustveno prizadeti sogovornika. Vendar govorec, ki mora v dialogu uporabljati udarce pod pasom, ni noben zmagovalec, ampak zelo, zelo slab retorik. Človek brez vsebine, torej.

Postajamo šele zdaj, v času nove krize, ki je zamajala staro celino in svet, bolj zavedni in zreli v spoznanju, da smo sami sebi prevečkrat kamen spotike, saj premalokrat iščemo skupne točke?

Ali res postajamo zavedni in zreli, bo pokazal čas. Ne upam si trditi, da bo kriza ljudi toliko spremenila da bodo postali bolj čuječi in dostojni. Navadno krize iz ljudi ne potegnajo nič dobrega. Šele če trajajo dovolj dolgo, tako dolgo,

Zavedam se, da so spremembe boleče, sploh, ker so bili standardi komuniciranja v državnem zboru postavljeni nizko. Ker jih zdaj postavljamo višje, so nekateri poslanci slabe volje, ker so potisnjeni iz svoje cone udobja.

da spoznamo, da moramo nekaj spremeniti, sicer ne bomo preživeli, pa naj bo to življenjski slog ali celo družbeno-politični sistem, se začnejo dogajati pozitivne spremembe. Vendar gre to zelo, zelo počasi.

Izoblikovale so vas tudi težke življenjske preizkušnje. Kako so na vas in vašo družino vplivale sinove zdravstvene težave?

Ker vem, kako je, ko se srečaš s hujšo boleznijo, in kako je, ko za tako boleznijo zbolijo otrok, oseba, ki jo imaš najraje v življenju, občudujem vse družine, ki so prizadete zaradi bolezni katerega koli družinskega člana, res pa je še toliko hujše, če gre za otroka.

Stiska in nemoč, ki ju občutijo starši, sta hudi in lahko zahtevata visok davek. Mi nismo bili nobena izjema. Vendar sem danes srečna, da smo preživeli obdobje, ko sinu nismo mogli pomagati, da smo našli pomoč v tujini in da je otrok zdaj relativno zdrav ter bo lahko samostojno in izpolnjeno živel. Čeprav je bila izkušnja težka, sem zanjo hvaležna, saj sem spoznala, kako nepomembne so druge skrbi v primerjavi z otrokovim življenjem in zdravjem. Zato sem zdaj veliko bolj pozitivna, kot sem bila v preteklosti, in svojo energijo usmerjam k svojim ciljem, vse slabo, tudi razne sovražne komentarje, pa vržem čez ramo.

Direktorju Zebre BI Andreju Lapajnetu sta priznanje in kipca podelila gospodarski minister Matjaž Han in direktor medijske hiše Delo Stojan Petrič.

Bralci so največ glasov namenili podjetju Kronoterm. Direktorju Bogdanu Kronovšku je priznanje podelil predsednik uprave Generali Investments Luka Podlogar.

Za priznanje je bilo nominiranih deset uspešnih podjetij.

Na okrogli mizi o mejah tehnologije so mnenja soočili (z leve): Marko Thaler (Airnamics), moderatorka Ina Kukovič Borovnik, Iris Arnež (Zavarovalnica Triglav) in Ajda Brlec (Telekom Slovenije).

Z direktorjem Zebre BI Andrejem Lapajnetom se je pogovarjal namestnik urednika gospodarske redakcije Dela Nejc Gole (desno).

Direktor medijske hiše Delo Stojan Petrič (desno) z ministrom Matjažem Hanom in odgovornim urednikom Dela Bojanom Budjo (levo)

Med gosti je bil direktor Xlaba Jure Pompe z ženo, ki je naziv podjetniška zvezda prejel lani.

PRESTIŽNI KIPEC TOKRAT ZEBRI BI

Medijska hiša Delo je na gala dogodku na Brdu pri Kranju razglasila že šestega prejemnika naziva Delova podjetniška zvezda, tokrat za leto 2022. Prestižni kipec je med desetimi nominiranimi malimi in srednje velikimi podjetji strokovna komisija, ki jo je vodil direktor medijske hiše Delo Stojan Petrič, podelila tehnološkemu podjetju Zebra BI iz Ljubljane. Razvijajo in tržijo programsko opremo za hitro in napredno vizualizacijo podatkov. Posebno priznanje je prejelo podjetje Kronoterm, ki so ga za svojega zmagovalca izbrali bralci *Delo*. **M. Bi.**
FOTO LEON VIDIC, ČRT PIKSI

Osrednja gostja dogodka Metka Svetlin, direktorica marketinga pri Google Adriaticu, je govorila o iskanju jasnosti v negotovih časih.